

Interesseorganisasjoner etter liste
Profesjonsorganisasjoner etter liste

DERES REF: / YOUR REF:

VÅR REF: / OUR REF:

DATO: / DATE:

2025/3490-9, 3A MOV

3. mars 2026

Ny meldeordning for alvorlige hendelser i helse- og omsorgstjenesten planlegges innført fra 1. juli 2026

Stortinget har vedtatt en ny meldeordning for alvorlige hendelser i helse- og omsorgstjenesten som erstatter dagens varselordning. Helsetilsynet har informert om den nye meldeordningen til virksomheter tilknyttet landets kommuner/fylkeskommuner og helseforetak/regionale helseforetak, i brev 25. februar 2026 som er vedlagt her.

Meldeplikten etter alvorlige hendelser i helse- og omsorgstjenesten gjelder for alle virksomheter som yter helsehjelp. Det omfatter spesialisthelsetjenesten, kommunal helse- og omsorgstjeneste, private tjenesteytere, tannhelsetjenester andre virksomheter som yter helse- og omsorgstjenester.

For å sikre at informasjon om endringene i ny meldeordning når ut til private virksomheter og andre som ikke omfattes av mottakerne nevnt over, vil vi be om at vedlagte brev videreformidles i deres kanaler ut til medlemmer, medlemsbedrifter m.v.

Mer informasjon på Helsetilsynets nettsider

Informasjon om ny meldeordning er tilgjengelig på Helsetilsynets nettsider. Her finnes også kontaktinformasjon for eventuelle spørsmål eller innspill til arbeidet med å forberede og implementere ny meldeordning.

Med hilsen

Sjur Lehmann
direktør

Brevet er godkjent elektronisk og sendes derfor uten underskrift
Saksbehandler: Morten Venberget, tlf. 21 52 98 58

Ny meldeordning for alvorlige hendelser i helse- og omsorgstjenesten planlegges innført fra 1. juli 2026

Stortinget har vedtatt en ny meldeordning for alvorlige hendelser i helse- og omsorgstjenesten som erstatter dagens varselordning.

Virksomhetene i helse- og omsorgstjenestene har hovedansvar for å følge opp alvorlige hendelser

Ny meldeordning tydeliggjør virksomhetenes ansvar for å følge opp alvorlige hendelser som en del av det lovpålagte ansvaret de har for et systematisk arbeid med kvalitetsforbedring og pasientsikkerhet.¹²³ Meldeordningen støtter og bygger opp under den plikten virksomhetene allerede har til å følge opp alvorlige hendelser og involvere pasienter, brukere og pårørende.⁴

Ny meldeordning – formål og bakgrunn

Endringene følger opp forslag i Varselutvalgets rapport (2023) Fra varsel til læring og forbedring⁵. Innholdet i ny meldeordning og bakgrunnen for endringene er beskrevet i proposisjonen Prop. 121 L (2024–2025) Endringer i helsetilsynsloven mv. (ny meldeordning for alvorlige hendelser i helse- og omsorgstjenesten)⁶.

Arbeidet skal være i tråd med eget styringssystem (hvordan virksomhetens aktiviteter planlegges, gjennomføres, evalueres og korrigeres i samsvar med krav fastsatt i eller i medhold av helse- og omsorgslovgivningen). For kommuner og fylkeskommuner innebærer dette at oppfølgingen av alvorlige hendelser også må sees i sammenheng med pliktene som følger av kapittel 25 i kommuneloven⁷.

Formålet med den nye meldeordningen er å styrke pasient- og brukersikkerheten, og særlig å styrke arbeidet med læring og forbedring i helsetjenesten for å kunne unngå lignende alvorlige hendelser i fremtiden. Ordningen skal også styrke befolkningens tillit til virksomhetenes egen evne og vilje til å følge opp alvorlige hendelser på en tilstrekkelig god måte.

I proposisjonen står det slik:

«Det er i helse- og omsorgstjenesten at læring og forebygging må skje, og det er kvaliteten i virksomhetenes egen oppfølging etter alvorlige hendelser som først og fremst må bidra til å styrke pasient- og brukersikkerheten, og til å styrke befolkningens tillit til helse- og omsorgstjenesten.»

¹ Forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten

² Spesialisthelsetjenesteloven § 3-4 a, helse- og omsorgstjenesteloven § 4-2 og forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten

³ <https://www.regjeringen.no/no/tema/helse-og-omsorg/sykehus/innsikt/kvalitet-og-pasienttryggleik/id536789/>

⁴ Pasient- og brukerrettighetsloven kapittel 3 og forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten

⁵ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/fra-varsel-til-laring-og-forbedring/id2971072/>

⁶ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-121-l-20242025/id3095799/>

⁷ <https://lovdata.no/lov/2018-06-22-83>

I ny meldeordning trenger ikke virksomhetene vente på en vurdering fra tilsynsmyndighetene før de påbegynner arbeidet med å følge opp hendelsene. De skal umiddelbart gå i gang med håndtering av risiko i tjenestene, nødvendige prosesser med involvering av relevante aktører for hendelses-gjennomgang og årsaksanalyse, og god ivaretagelse av pasienter/brukere, pårørende/etterlatte og eget personell.

Hva skal meldes?

Hendelser som skal meldes er dødsfall eller svært alvorlig skade på pasient eller bruker som har sammenheng med helsehjelpen, eller der en pasient/bruker skader en annen, og utfallet er uventet ut fra påregnelig risiko. Kriteriene er de samme som i dagens varselordning.

Alle virksomheter som yter helse- og omsorgstjenester, vil fortsatt ha meldeplikt, og meldinger skal fortsatt sendes via portalen på melde.no. Pasient, bruker og nærmeste pårørendes rett til å melde om dødsfall eller svært alvorlig skade etter hendelser i helse- og omsorgstjenesten, videreføres også.

Hovedlinjer i det som er nytt

Det er gjort endringer blant annet i helsetilsynsloven, lov om Statens undersøkelseskommisjon for helse- og omsorgstjenesten og pasient- og brukerrettighetsloven, som vil få betydning for hvordan virksomheter som yter helse- og omsorgstjenester, skal følge opp alvorlige hendelser.

- Nye frister:
 - Det innføres en meldefrist på fem dager: Meldinger om alvorlige hendelser skal sendes snarest mulig og senest innen fem virkedager.
 - Det innføres en frist på tre måneder for virksomhetene til å sende inn en rapport til statsforvalteren.
- Rapporten skal blant annet inneholde:
 - gjennomgang av hendelsen og mulige årsaker,
 - hvilke tiltak virksomheten skal gjøre for at lignende hendelser ikke skal skje igjen, og
 - hvordan pasienten, brukeren, nærmeste pårørende og berørt helsepersonell er fulgt opp og involvert i forbedringsarbeidet.
- Meldinger om alvorlige hendelser vil gå til statsforvalteren og Ukom, med kopi til Helsetilsynet.
- Statsforvalteren skal veilede og støtte virksomhetene, ikke primært granske enkelthendelser.

Veiledning og støtte – tilsyn i endring

Lovendringene innebærer en dreining av statsforvalternes oppgaver, bort fra eksternt granskning av enkelthendelser, til å understøtte og veilede virksomhetene i deres systematiske arbeid med å forebygge, avdekke, avverge og lære av alvorlige hendelser. Tilsynsmyndighetene skal fortsatt, som i dag, gjennomføre tilsyn på bakgrunn av meldinger og rapporter om alvorlige hendelser der de finner det hensiktsmessig og nødvendig. Statens helsetilsyn skal systematisere og identifisere

risikoområder, veilede statsforvalteren, formidle kunnskap og bidra til overordnet læring og forbedring i helse- og omsorgstjenesten.

Helsetilsynet og statsforvalterne utreder nå nærmere hvordan oppgavene i ny meldeordning skal håndteres. Vi vil senere sende ut mer detaljert informasjon om hva virksomhetene skal gjøre etter at de selv har sendt inn en melding om en alvorlig hendelse og hvordan de får beskjed om hva de skal gjøre hvis en pasient/bruker/pårørende har sendt en melding.

Helsedirektoratet utarbeider veileder innen 1. juni 2026

Helsedirektoratet skal utarbeide en eller flere veiledere for rapport, eventuelt med eksempler og/eller maler som kan benyttes av virksomhetene. Veileder skal være ferdig 1. juni 2026. Helsetilsynet og statsforvalterne bidrar i dette arbeidet.

Formålet med rapporten er læring og forbedring.

Lovproposisjonen presiserer at:

- Rapporten ikke har krav til bestemt form eller innhold
- Omfang skal tilpasses hendelsens karakter og virksomhetens størrelse
- Dokumentasjon og utforming kan variere etter type hendelse

Helsedirektoratet har startet arbeidet med å innhente innsikt blant annet fra relevante aktører i helseforvaltningen og virksomheter i helse- og omsorgstjenestene. Innsiktsarbeidet omhandler erfaringer fra dagens praksis, fra hendelsen skjer til læring og forbedring og innspill til behov for veiledningsmateriell, eksempler og maler. Når utkast til veiledning og materiell foreligger, vil Helsedirektoratet legge til rette for at aktører i tjenestene kan gi innspill og bidra til kvalitetssikring før materialet ferdigstilles.

Mer informasjon på Helsetilsynets nettsider

Informasjon om ny meldeordning er tilgjengelig på Helsetilsynets nettsider. Her finnes også kontaktinformasjon for eventuelle spørsmål eller innspill til arbeidet med å forberede og implementere ny meldeordning.

Vi ber om at virksomhetene gjør innholdet i dette brevet kjent i virksomhetene og videreformidle informasjonen til underliggende enheter, inkludert private virksomheter de har avtale med.